

۲۰۱۴/۰۸/۱۸

عزیز کهگدای

به استقبال نود و پنجمین سال استرداد استقلال افغانستان «کرونولوژی»

(۱۸۹۲م) امان الله خان به روز ۳۱ ماه می (مطابق دهم جوزای ۱۲۷۱ هـ ش - ادیتور) در نزدیکی دره زرگر پغمان «محل تاق ظفر حالیه» در منزل "حاجی اسد الله خان" بدنیا آمد «منزل مذکور نسبت باقیداری ضبط شده بود و سرور سلطان «علیا حضرت» مادر شهزاده امان الله خان آنرا به پول شخصی خود خریده و در آن سکونت اختیار کرد» و امیر "عبدالرحمن خان فقید" پدر کلانش اسم او را "امان الله" گذاشت.

(۱۹۱۳م) عین الدوله امان الله خان با ثریا دختر محمود طرزی ازدواج کرد، و مصارف عروسی خود را برای اعمار یک باب مکتب در کابل اختصاص داد.

(۱۹۱۴م) عین الدوله امان الله خان جهت فرا گرفتن امور حربی داخل مکتب حربیه کابل گردید.

(۱۹۱۹م) به روز ۲۱ فروری ۱۹۱۹م (مطابق دوم برج حوت ۱۲۹۸ هـ ش - ادیتور) امان الله خان ۲۱ساله پسر امیر حبیب الله خان شهید (سراج الملت و الدین - ادیتور)، پادشاهی خود را در کابل اعلان کرد. (۱۹۱۹م) به روز ۲۸ فروری ۱۹۱۹م وزراء دولت خویش را تعیین نمود. (در آن وقت "وزیر" را "ناظر" یعنی نظارت کننده می نامیدند) مانند: «ناظر امور خارجه»، «ناظر امور داخله»، «ناظر امور حربیه»، «ناظر امور معارف عمومی»، «ناظر امور مالیه»، «ناظر امور دربار»، «ناظر امور عدلیه»، «ناظر امور تجارت»، «ناظر امور نقلیه»، و «ناظر امور مواصلات» و غیره.

(۱۹۱۹م) امان الله خان در ۲۸ فروری، موقع پذیرفتن تاج استقلال «خوشه گندم» نطق تاریخی خود را در محضر عساکر، رجال ملکی، اهل دربار و ادارات و بزرگان شهر کابل در ساحه «قومی باغ» ایراد کرد.

(۱۹۱۹م) امان الله خان به روز سوم مارچ نامه ای به نایب السلطنه انگلیس در هندوستان فرستاد و از پادشاهی خود به او اطلاع داد.

(۱۹۱۹م) با تعیین قوماندانان محاذات برای استرداد حصول استقلال، یک تعداد علمای اسلامی برای تبلیغ ارشادات اسلامی از حضور اعلیحضرت امان الله تعیین و مشخص گردید.

(۱۹۱۹م) اعلیحضرت امان الله نطق با حرارتی در محضر عام ایراد نموده طی آن با اعلان استقلال کشور، مردم را به اصلاحات مبنی بر آزادی، مساوات، رفع ظلم، رشوت و سایر قبایح مژده داد.

(۱۹۱۹م) اعلیحضرت امان الله خان استقلال عام و تام کشور را از جمله استقلال در قایم نمودن مناسبات سیاسی با ملل جهان، با صدای رسا اعلان نمود.

(۱۹۱۹م) در ماه می ۱۹۱۹م قوای نظامی افغانستان به سه بخش تقسیم گردید. "سپه سالار صالح محمد خان" در «دکه» و «معبیر خیبر»، "جنرال محمد نادر خان" در «خوست» و "صدر اعظم عبدالقدوس خان" به «قندهار» سوق داده شد.

(۱۹۱۹م) ساعت ۶ صبح ۲۳ می حملات طیارات برتانوی بالای جلال آباد و کابل آغاز گردید.

(۱۹۱۹م) جنگ شدید در گرفت و قوای افغانی (به قیادت جنرال محمد نادر خان - ادیتور) شهر «نل» و «وانه» را فتح کرد. شفاخانه، تهانه عسکری و غیره نقاط مهم بدست قوای افغانی افتاد و بیرق دولت پادشاهی افغانستان در «وانه» مرکز وزیرستان به اهتزاز در آمد.

(۱۹۱۹م) در ۲۸ ماه می پیروزی عساکر افغان آنها را به مذاکره کشانید و افغانستان منظور اصلی خود را که استقلال تام افغانستان بود، از سیاست مداران کهنه کار انگلیس انتزاع کند.

(۱۹۱۹م) در پنجم جولای هیئت افغانی به ریاست "سردار عبدالعزیز خان" با "غلام محمد خان «ناظر امور تجارت»، "داکتر عبدالغنی هندی" و "نرنجن داس خان" از هندو های افغانستان جهت مذاکرات صلح به راولپندی وارد شدند. بعد از مذاکرات طولانی در ۸ اگست معاهده صلح فیما بین "سردار علی احمد خان لویناب" ایشک آغاسی و "سر همیلتن گرانت" به امضاء رسید.

(۱۹۱۹م) به روز پنجشنبه ۱۹ اگست آخرین اسناد استرداد استقلال افغانستان در قصر زر افشان «واقع در گوشه شمال شرقی بوستان سرای، پارک زرنگار کابل حالیه» به امضاء اعلیحضرت غازی امان الله خان رسیده و شاه این روز را عید ملی نام نهاد و از ۱۳-۱۹ اگست جشن عمومی استقلال همه ساله در پغمان برگزار می گردید. این جشن به نام عید استقلال نیز یاد می شد.

(۱۹۱۹م) سپس سفرای دولت افغانستان در مسکو "میرزا محمد خان"، در ترکیه "سردار سلطان احمد خان"، در روم "شیر احمد خان"، در برلین "غلام صدیق خان چرخ"، در پاریس "محمود طرزی"، در لندن "عبدالهادی خان داوی"، در تهران "عبدالعزیز خان" و در هند "سردار گل محمد خان" تعیین گردیدند.

(۱۹۱۹م) در ۱۳ سپتمبر «دکه» و سپس «قلعه جدید» را انگلیس ها تخلیه نمودند و علامه گذاری قسمت باقی مانده خط دیورند توسط "جان مفی" افسر سیاسی انگلیس صورت گرفت.

(۱۹۲۰م) هیئت افغانی به ریاست "محمود طرزی"، "غلام محمد خان" ناظر امور تجارت، "نرنجن داس خان"، "غلام صدیق خان چرخ" و "عبدالهادی خان داوی" و "هنری دابس" نماینده برتانیه جهت عادی ساختن روابط دو کشور در پایان جنگ و امضاء معاهده دوستی در کنفرانس "مسوری" اشتراک ورزیدند و در ۲۴ جولای کنفرانس مذکور مؤفقاته پایان یافت.

(۱۹۲۰م) به روز ۲۲ نوامبر کنفرانسی در کابل بین دولت افغانستان و برتانیه برگزار شد و به موجب آن برتانیه استقلال افغانستان را به رسمیت شناخت.

(۱۹۲۰م) اسمای "احمد جان خان" و "داؤد شاه خان" دو معاون کندک مشر شهدای راه استقلال وطن در دو مینار جاده دارالامان نقش گردیدند.

(۱۹۲۲م) با نخستین نتیجه عملی استقلال، افغانستان توانست با اکثر کشور های جهان مناسبات سیاسی، تجارتی و فرهنگی قایم کند.

(۱۹۲۲م) اعتلای بیرق افغانستان در انقره به دست "مصطفی کمال اتاترک" رئیس جمهور آن کشور بلند گردید.

(۱۹۲۳م) تهداب گذاری شهر جدید دارالامان توسط غازی امان الله خان طی نطق پُر شوری به روز ۱۶ اکتوبر برگزار شد.

(۱۹۲۳م) بعد از وصول استقلال به روز ۱۹ اپریل قانون اساسی افغانستان که بنام «نظام نامه اساسی دولت علیه افغانستان» یاد می شد از طرف لویه جرگه در جلال آباد به تصویب رسید.

(۱۹۲۴م) اقوام "منگل" و بعضی از سران قبایل سمت جنوبی به رهبری ملا عبداللہ معروف به ملای لنگ و همکارش ملا عبدالرشید، شورش را بر علیه شاه امان الله به راه انداختند و مردم را بر ضد اصلاحاتش به ترغیب اجنبی تحریک نمودند تا آنکه به قیادت "غلام نبی خان چرخ" و "علی احمد خان "لویناب" بارکزیایی آنها را مغلوب و اغتشاش را خاموش ساختند.

د پانوی شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولي

(۱۹۲۷م) اعلیحضرت امان الله خان با اعلان و ابلاغ استقلال نامه خود، معاهدات گذشته را که با انگلیس ها عقد شده بود لغو و باطل اعلان کرد.

(۱۹۲۷م) اعلیحضرت امان الله خان مسافرت هایی به ۱۲ کشور مهم و معتبر آسیایی، اروپایی و افریقایی انجام داد که در همه جا با پذیرایی گرم و شاندار اهالی و مقامات دولتی مواجه شد. این سفر که ۶ ماه را در بر گرفت، شاه جای افغانستان را در نقشه بین المللی تعیین نمود و با یک سلسله برنامه های اصلاحات تازه به وطن بازگشت.

(۱۹۲۸م) اغتشاش شینوار، تاراج خزانة و اسلحه، اقدام "علی احمد خان لویناب" والی کابل «به سود خود که هوای پادشاهی داشت» علیه اعلیحضرت امان الله خان، مخالفت "آخند زاده تگاب" که از طرف شاه امان الله لقب "فخرالمشایخ" گرفته بود، کار شکنی و همکاری خائنین ملی "محمد ولی خان دروازی" و "محمود بیگ سامی" با "حبیب الله کلکانی" و تبلیغات سایر روحانیون علیه شاه جوان، شبخون دسته رهنان که توسط "حبیب الله کلکانی" رهبری می شد و بالاخره دست های ناپاک خارجی به این دولت مترقی و ملی خاتمه دادند و "حبیب الله کلکانی" معروف به "بچه سقو" را بر اریکه قدرت نشاندند.

نه هر که چهره بر فروخت دلبری داند نه هر که آئینه سازد سکندری داند
نه هر که طرف کلاه کج نهاد و تند نشست کلاه داری و آئین سروری داند

پایان

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ